

Hallinto-oikeuden menettely valituksen siirtämisessä

ASIAN VIREILLETULO

Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksen [KHO 2024:92](#) mukaan Pohjois-Suomen aluehallintovirasto oli päätöksellään 21.11.2023 eläintautilain nojalla antanut useita A Oy:n turkistarhaustoimintaa koskevia määräyksiä ja kieltoja. Päätökseen liitetyn valitusosoituksen mukaan valitus oli tullut toimittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen viimeistään 30 päivän kuluessa siitä, kun päätös on saatu tiedoksi. Yhtiön valitus oli saapunut Vaasan hallinto-oikeuteen 21.12.2023. Vaasan hallinto-oikeus oli 8.1.2024 siirtänyt valituksen Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 18 §:n nojalla. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus oli jättänyt valituksen myöhässä saapuneena tutkimatta.

Korkein hallinto-oikeus ei muuttanut Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta. Korkein hallinto-oikeus totesi, että sillä, että muutoksenhakija oli toimittanut valituksen Vaasan hallinto-oikeudelle, jossa muutoksenhakija on vaatinut asiansa käsiteltävän osana siellä käsiteltävää asiakokonaisuutta, ja että Vaasan hallinto-oikeus oli yhtiötä kuulematta siirtänyt valituksen Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle vasta 18 päivän kuluttua valituksen saapumisesta, ei ollut asian arvioinnissa merkitystä.

Päätin ottaa Vaasan hallinto-oikeuden menettelyn asian siirrossa tutkittavakseni valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain (193/2000) 3 §:n 1 momentin mukaisena omana aloitteena.

SELVITYS

Vaasan hallinto-oikeus on antanut pyytämäni selvityksen 4.2.2025.

RATKAISU

Sovellettavat oikeusohjeet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019, hallintoprosessilaki) 11 §:n mukaan sen estämättä, mitä 10 §:ssä säädetään, hallinto-oikeus on toimivaltainen käsittelemään asian, joka kuuluu samaan asiakokonaisuuteen hallinto-oikeudessa vireillä olevan asian kanssa. Edellytyksenä on, että hallinto-oikeus on asiallisesti toimivaltainen käsittelemään kyseessä olevaan asiaryhmään kuuluvia asioita; asioiden yhdessä käsitteleminen on erityisestä syystä tarpeen; ja asioiden yhdessä käsittelystä ei aiheudu oikeudenkäynnin osapuolille kohtuutonta haittaa. Hallinto-oikeus voi siirtää toimivaltaansa kuuluvan asian toisen hallinto-oikeuden käsiteltäväksi soveltuaan asiasta vastaanottavan tuomioistuimen kanssa. Ennen siirtoa on kuultava oikeudenkäynnin osapuolia. Siirtopäätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallintoprosessilain 14 §:n 1 momentin mukaan valitus on toimitettava valitusajassa toimivaltaiselle hallintotuomioistuimelle.

Hallintoprosessilain 18 §:n mukaan, jos valitus on erehdyksestä toimitettu hallintotuomioistuimelle, jonka toimivaltaan asian käsittely ei kuulu, se voi siirtää asian toimivaltaiselle hallintotuomioistuimelle tai viranomaiselle. Siirrosta voidaan tehdä erillinen päätös. Siirrosta on aina kuitenkin ilmoitettava valittajalle. Siirto ei pidennä valitusaikaa.

Hallintoprosessilakia koskevan hallituksen esityksessä pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan ([HE 29/2018 vp](#), s. 89) tuomioistuimella ei ole siirtovelvollisuutta, vaan siirtämisen taroituksenmukaisuus perustuu tuomioistuimen harkintaan. Siinä tapauksessa, että asia siirretään, siirtoon tulee ryhtyä mahdollisimman nopeasti. Tuomioistuimen harkinnassa on, tekeekö se siirrosta erillisen päätöksen. Siirtopäätöksen tekeminen ei yleensä ole tarpeen, jos toimivaltainen tuomioistuin tai viranomainen vaikuttaa selvältä. Siirto on tällöin menettelyllinen ratkaisu ja se voitaisiin tehdä tuomioistuimen kansliassa. Mahdollisuus tällaiseen siirtoon ilman päätöstä tutkimatta jättämisestä on välttämätöntä säilyttää, jotta siirtosäännöksellä on merkitystä myös tilanteissa, joissa valitusaikaa on vain vähän jäljellä. Siirrosta on syytä tehdä erillinen päätös, jos toimivaltainen tuomioistuin tai viranomainen ei vaikuta selvältä. Tällöin lainkäytömenettelyssä tehdään valituksen tutkimatta jättämisestä ja asian siirrosta päätös, joka sisältää tuomioistuimen omaa toimivaltaa koskevan kannanoton ja on normaaliin tapaan valituskelpoinen. Jos

siirto tehdään ilman lainkäyttöpäätöstä, ei synny sellaista ratkaisua, johon voitaisiin hakea muutosta valittamalla. Siirto ei vaikuta valitusajkaan. Asian vireille tulemiseksi valituksen tulee saapua toimivaltaiseen tuomioistuimeen valitusajan kuluessa siirrosta huolimatta.

Hallinto-oikeuden selvitys

Vaasan hallinto-oikeuden lausunnon mukaan kyseinen valitus tuli vireille Vaasan hallinto-oikeudessa 21.12.2023. Valittaja vaati valituksen käsittelemistä Vaasan hallinto-oikeudessa yhdessä muiden siellä vireillä olevien samaan asiakokonaisuuteen kuuluvien asioiden kanssa. Valituksenalaiseen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 21.11.2023 tekemään päätökseen liitetyn valitusosoituksen mukaan päätökseen tuli hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Asia siirrettiin Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle 8.1.2024. Siirrosta ei tehty päätöstä. Siirrosta ilmoitettiin valittajalle samana päivänä. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus jätti päätöksellään 15.1.2024 valituksen myöhään tulleen tutkimatta. Päätöksen mukaan valitusajka oli päättynyt 2.1.2024.

Vaasan hallinto-oikeus on lausunnossaan kertonut, että sen käsiteltävänä on ollut useiden turkistarhojen eläintautilain mukaisia päätöksiä koskevien valitusten rypäs, joka on valittajien pyynnöstä ja ylituomareiden neuvottelujen jälkeen päätetty käsitellä Vaasan hallinto-oikeudessa. Sama lainoppinut asiamies on edustanut useita valittajia. Asiamies on valitusosoitusten vastaisesti toimittanut valituksia suoraan Vaasan hallinto-oikeudelle. Vaasan hallinto-oikeuden ylituomari on ennen nyt kyseessä olevan asian vireilletuloa keskustellut valittajan asiamiehen kanssa puhelimesta ja ohjeistanut häntä toimittamaan asiakokonaisuuden yhdessä käsittelemisestä huolimatta valituskirjelmät ensisijaisesti valitusosoituksessa mainitulle toimivaltaiselle hallinto-oikeudelle, ei suoraan Vaasan hallinto-oikeudelle. Tästä huolimatta asiamies on toimittanut nyt kyseessä olevan valituksen Vaasan hallinto-oikeudelle valitusosoituksen vastaisesti.

Vaasan hallinto-oikeudessa on valittajien edun mukaisesti katsottu johdonmukaisesti asiakokonaisuuteen kuuluvissa asioissa, että valituskirjelmän toimittaminen väärälle hallinto-oikeudelle on tapahtunut erehdyksestä siirtoa koskevassa hallintoprosessilain 18 §:ssä tarkoitetulla tavalla eikä tahallisesti, jotta siirto toimivaltaiselle hallinto-oikeudelle on ollut ylipäättään mahdollinen, siitä huolimatta, että toisenlainenkin arvio olisi ollut mahdollinen. Vaasan hallinto-oikeuden tietojen mukaan lausuntopyynnön kohteena oleva asia on asiaryppään ainoa, jossa valitus on jäänyt tutkimatta toimivaltaisessa hallinto-oikeudessa. Asiassa tulee myös ottaa huomioon se, että hallinto-oikeudessa on ollut samanaikaisesti samalla esittelijällä 20 muutakin samaan asiakokonaisuuteen kuuluvaa valitusasiaa, jota voidaan pitää poikkeuksellisenä määränä. Kyseinen valitus saapui Vaasan hallinto-oikeuden virastopostiin 21.12.2023 klo 15.20 ja asiaa käsitellyt esittelijä jäi joululomalle 22.12.2023 virka-ajan päätyttyä.

Vaasan hallinto-oikeus on katsonut, että siirto on näissä oloissa tapahtunut riittävän nopeasti, kuten hallintoprosessilain esitöissä edellytetään. Vaasan hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan menettelyä arvioitaessa on otettava huomioon edellä selostetut tapauksen erityispiirteet. Siirron tekeminen ei ole hallintoprosessilain 18 §:n nojalla pakollista, vaan tuomioistuimen harkinnassa. Kyseessä on ollut lainoppinut avustaja, jonka tiedossa olisi pitänyt olla lainmukainen menettely valitusosoituksesta ilmenevien tietojen, ylituomarin puhelimitse antamien ohjeiden sekä samaan asiakokonaisuuteen kuuluvissa asioissa aiemmin noudatetun menettelyn perusteella.

Hallinto-oikeus on lausunnossaan kiinnittänyt vielä huomiota siihen, että myös kyseistä tapausta koskevan korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksen KHO 2024:92 mukaan yhtiön valitus oli tullut toimittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle. Edelleen ennakkopäätöksen mukaan muutoksenhakija ei voi itse määrätä, missä hallinto-oikeudessa hänen valituksensa käsitellään tai minne valitus on valitusajassa toimitettava.

Arviointi

Tarkastelun kohteena oleva valitus tuli vireille Vaasan hallinto-oikeudessa 21.12.2023, eli 12 päivää ennen valitusajan päättymistä 2.1.2024. Näistä päivistä viisi päivää oli arkipäiviä. Vaasan hallinto-oikeus siirsi valituksen Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle 8.1.2024, eli 18 päivää sen vireille tulon jälkeen. Näistä päivistä yhdeksän oli arkipäiviä.

Kun siirto ei pidennä valitusaikaa, on selvää, että hallintotuomioistuimen on ryhdyttävä siirtoon niin nopeasti, että voitaisiin välttää myöhästyneen siirron vuoksi aiheutuvat oikeudenmenetykset. Myös hallintoprosessilain esitöiden mukaan siirtoon on ryhdyttävä mahdollisimman nopeasti.

Vaasan hallinto-oikeudella olisi siis ollut viisi arkipäivää aikaa siirtää valitus ajoissa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Tätä aikaa on pidettävä yleisesti ottaen hyvinkin riittävänä asian siirtämiseksi. Lisäksi asiassa on syytä ottaa huomioon Vaasan hallinto-oikeuden selvityksessään esiin tuomat seikat, eli se, että valituksenalaiseen päätökseen oli liitetty yksiselitteinen valitusosoitus, jonka mukaan valitus oli toimitettava Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen, ja se, että samaa asiakokonaisuutta koskevia valituksia oli jo aiemmin siirretty Vaasan hallinto-oikeudesta toimivaltaisiin tuomioistuihin. Näin ollen siirron viipyminen ei ole selitettävissä myöskään asian monimutkaisuuden tai monitulkintaisuuden tai jonkun vastaavan syyn perusteella.

Edellä kerrottu huomioon ottaen valituksen siirron ei voida katsoa tapahtuneen tässä tapauksessa ilman aiheetonta viivästystä. Vaasan hallinto-oikeuden selvityksessään esiin tuoma seikka, että yksittäisen virkamies on ollut joululomalla, ei ole peruste sille, ettei tuomioistuimen

tarvitsisi hoitaa lakisääteisiä tehtäviään siten, että sen aiheuttamat viivästykset eivät johtaisi oikeudenmenetyksiin.

Vaasan hallinto-oikeus on selvityksensä perusteella siirtänyt valituksen kirjaamosta ilman, että siinä yhteydessä on tehty erillistä päätöstä asian siirtämisestä. Valituksen siirtämismenettely ilman erillistä päätöstä on hallintoprosessilain esitöidenkin mukaan tarkoitettu käytettäväksi erityisesti tilanteissa, joissa valitusaikaa on vain vähän jäljellä, jotta siirto saadaan toteutettua ajoissa. Tarkastelun kohteena olevassa tilanteessa, jossa Vaasan hallinto-oikeus siirsi valituksen Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle selvästi myöhästyneenä, olisi valituskelpoisen päätöksen tekeminen tutkimatta jättämisestä ja valituksen siirtämisestä kuitenkin tuonut valittajalle paremman oikeussuojan.

Vaasan hallinto-oikeus on selvityksessään todennut myös, että hallintoprosessilain 18 §:n mukaisen siirron tekeminen ei olisi pakollista, vaan tuomioistuimen harkinnassa. Hallintoprosessilain esitöiden mukaan tuomioistuimella ei ole siirtovelvollisuutta, vaan siirtämisen tarkoituksenmukaisuus perustuu tuomioistuimen harkintaan. Siirto voidaan siis jättää tekemättä lähinnä tilanteissa, joissa se ei olisi tarkoituksenmukaista. Siirron tarkoituksenmukaisuus voisi käytännössä muodostua siirron esteeksi esimerkiksi tilanteessa, jossa valitus on selvästi myöhässä, jolloin voitaisiin pitää asian käsittelyn kannalta riittävänä sitä, että tuomioistuin, johon valitus on toimitettu, tekisi ainoastaan tutkimattajättämisspätöksen ilman valituksen siirtämistä. Lähtökohdaisesti erehdyksessä toimitettu valitus on kuitenkin siirrettävä toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Vaikka hallituksen esityksen mukaan tuomioistuimella ei olekaan ehdotonta siirtovelvollisuutta, ei tämä tarkoita sitä, että valituksen siirtäminen tai siirtämättä jättäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän Vaasan hallinto-oikeuden huomiota sille erehdyksessä toimitetun valituksen siirtämiseen toimivaltaiselle hallintotuomioistuimelle viivytyksettä ja siten, että siirtämiseen kuluva aika ei johtaisi oikeudenmenetyksiin valittajan kannalta.

Viittaan myös edellä esittämäni käsitykseeni valituksen siirrosta tehtävästä valituskelpoisesta lainkäyttöpäätöksestä tilanteissa, joissa valittajalla voisi olla muutoksenhakuinnostus siirtopäätökseen.

Asia ei anna aihetta muihin laillisuusvalvonnallisiin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm